

احکام معاملات

«جلد ۱»

«از مباحث ای چهار مذهب اهل سنت»
«همراه با مسایل جدید و مقایسه‌ی قوانین حقوقی»

نویسنده:

علامه محمد تقی عثمانی

مترجم:

محمد صادق رحمانی سورستانی

سرشناسه : عثمانی، محمد تقی
 عنوان و نام پدیدآور : احکام معاملات جلد ۱، تألیف: علامه محمد
 تقی عثمانی، مترجم: محمد صادق رحمانی سورستانی
 مشخصات نشر : تربت جام : انتشارات خواجه عبدالله انصاری، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری : ۶۳۷ ص.
 شابک : 978-600-7572-13-9
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : معاملات
 رده بندی کتبی : ۱۳۹۶۳م۱۷۸/۲۴۷/۸۲
 رده بندی دیجی : ۲۹۷/۶۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۴۴۴۰۸

احکام ماهیات «جلد ۱»

تألیف	علامه محمد تقی عثمانی
مترجم	محمد صادق رحمانی سورستانی
حروف چینی، صفحه آرایی و ویراستاری	محمد صادق رحمانی سورستانی
ناشر	خواجه عبدالله انصاری
چاپ	دقت
شمارگان	۱۰۰۰
نوبت چاپ	اول

قیمت دوره: ۵۰۰۰۰ تومان

شابک ج ۱: ۹-۱۳-۷۵۷۲-۶۰۰-۹۷۸

شابک دوره: ۵-۴۰-۷۵۷۲-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ و نشر این کتاب در داخل و خارج کشور محفوظ و مخصوص ناشر می باشد و هرگونه چاپ و کپی برداری از این کتاب بدون اجازه کتبی از ناشر، ممنوع می باشد و پیگرد قانونی دارد.

تربت جام، خیابان قاضی محمد نعیم، پلاک ۱۰۹ تلفن: ۵۱-۵۲۵۲۸۵۶۱

فهرست مطالب

مقدمه‌ی مترجم	۱۹
مقدمه‌ی نویسنده	۲۳
مبحث نخست: حقیقت معامله و شیوه‌های انعقاد آن	۳۳
باب اول: تعریف، و رکن معامله	۳۴
۱- تعریف معامله	۳۴
۲- تعریف مال	۳۵
۳- رضایت دو طرف	۳۸
۴- رکن معامله	۳۹
۵- اختلاف نظر در مورد اصطلاحات ایجاب و قبول	۴۱
باب دوم: احکام ایجاب و قبول	۴۴
۶- لفظ ایجاب و قبول	۴۴
۷- سکوت، قبول محسوب نمیشود	۴۵
۸- آیا لازم است معامله با لفظ ماضی صورت گیرد؟	۴۶
۹- تفاوت ایجاب و فراخواندن به عقد	۴۷
۱۰- شیوه‌های ادای ایجاب و قبول	۴۹
۱۱- حکم معامله با نوشتن و ابزارهای جدید کنونی	۵۰
۱۲- هماهنگی ایجاب و قبول	۵۲
۱۳- هماهنگی ضمنی با ایجاب	۵۴
۱۴- ارتباط ایجاب و قبول	۵۵

- ۱۵- انعقاد عقد معامله با ارسال نماینده و پیک ۵۶
- ۱۶- حالت‌های از بین رفتن ایجاب (سقوط از درجه‌ی اعتبار) ۶۰
- ۱۷- سقوط ایجاب با رد آن ۶۰
- ۱۸- از بین رفتن ایجاب موقت با سپری شدن مدت تعیین شده ۶۱
- ۱۹- رجوع ایجابکننده از ایجابش ۶۳
- ۲۰- سکوت طولانی مدت طرف مقابل ۶۶
- ۲۱- چه زمانی ایجاب و قبول کامل می‌شود؟ ۶۸
- ۲۲- نظریه‌ی اعلان قبول ۶۸
- ۲۳- نظریه‌ی صدور قبول ۶۸
- ۲۴- نظریه‌ی نسبت تبرأ ۶۹
- ۲۵- نظریه‌ی آگاهی از قبول ۶۹
- ۲۶- اختیار مجلس ۷۵
- ۲۷- معامله‌ی تعاطی (دست به دست) ۷۹
- ۲۸- تحویل دادن یک طرفه ۸۲
- ۲۹- معامله‌ی تعاطی بعد از عقد فاسد ۸۴
- ۳۰- معامله‌ی استجرار ۸۵
- ۳۱- حکم معامله با دستگاه‌های خودکار ۸۹
- ۳۲- حکم وعده و قرار داد در معامله ۹۰
- ۳۳- وعده در قراردادهای واردات ۱۰۸
- ۳۴- قرارداد در معاملات از طریق افتتاح اعتبارنامه‌ی بانکی ۱۱۲
- ۳۵- تفاوت قرارداد معامله با معامله‌ی رسمی از نگاه قانون ۱۱۴
- ۳۶- بیان تکلیف فقهی قرار معامله ۱۱۶
- ۳۷- بیعانه و احکام آن ۱۲۵
- ۳۸- پرداخت مبلغی بابت وثیقه و نشان دادن جدیت بر معامله ۱۳۱

۱۳۶	احکام فروش مزایده‌ای
۱۳۶	۳۹- معاملهی مزایده (Auction)
۱۳۹	۴۰- ایجاب و قبول در مزایده
۱۳۹	۴۱- آیا فروشنده نسبت به پذیرش بالاترین پیشنهاد ملزم است؟
۱۴۱	۴۲- آیا قیمتهای پیشنهادی الزامی برای شرکت‌کنندگان به دنبال دارد؟
۱۴۴	۴۳- مزایده با حفظ امتیاز برای خود
۱۴۵	احکام هفتم
۱۴۵	۴۴- مناقصه (Reverse Auction)
۱۴۸	۴۵- حکم دریافت هزینه بابت کتابچه‌ی شروط و ضوابط مناقصه
۱۴۹	۴۶- حکم درخواست ضمانت اولیه
۱۵۰	۴۷- حکم ضمانت نهایی
۱۵۲	۴۸- موارد ممنوع در مزایده مناقصه
۱۵۲	۴۹- مزایده در مورد کالای حرام و ممنوع
۱۵۳	۵۰- بازار گرمی با حفظ قیمت برای خر، یا دیگر
۱۵۴	۵۱- توافق و تبانی شرکت‌کننده‌ها در مزایده
۱۵۷	مبحث دوم: احکام مربوط به طرفین معامله
۱۵۸	۵۲- باب اول: اهلیت طرفین
۱۵۸	۵۳- خرید و فروش بچه
۱۶۲	۵۴- سن تشخیص
۱۶۳	۵۵- سرپرست بچه برای اجازه دادن به انجام معاملات
۱۶۶	۵۶- معامله‌ی فرد مست
۱۶۸	۵۷- معامله از طرف شخص حقوقی
۱۶۹	۵۸- بیت المال به عنوان شخصیت حقوقی

- ۵۹- مسجد به عنوان شخص حقوقی ۱۷۲
- ۶۰- وقف به عنوان شخص حقوقی ۱۷۴
- ۶۲- خرید و فروش برده ۱۷۹
- احکام معاملات غیرمسلمانان ۱۸۰
- ۶۳- معامله‌ی غیرمسلمانان ۱۸۰
- ۶۴- فروش برده‌ی مسلمان به کافر ۱۸۰
- ۶۵- فروش قرآن به غیرمسلمان ۱۸۰
- ۶۶- فروش سلاح به غیرمسلمانان ۱۸۶
- ۶۷- فروش زمینهای جزیره العرب به غیرمسلمانان ۱۹۰
- ۶۸- فروش بینها غیرمسلمانان بیرون از مرزهای جزیره العرب ۱۹۵
- ۶۹- سلامتی اعضا ۱۹۶
- احکام مربوط به تعدد متعاقدين ۱۹۷
- ۷۰- تعدد متعاقدين ۱۹۷
- ۷۱- آیا وکیل می‌تواند معامله را براساس منعقد سازد؟ ۱۹۷
- ۷۲- خرید مال فرزند کوچک توسط پدرش ۲۰۱
- ۷۳- خرید و فروش سرپرست یا وصی غیر از پدر و مادر ۲۰۲
- ۷۴- اگر یکی از طرفین قصد ارتکاب معصیتی را از آن امام مأموله داشت ۲۰۳
- باب دوم: رضایت متعاقدان و احکام مربوط به آن ۲۱۲
- ۷۵- رضایت متعاقدان ۲۱۲
- ۷۶- اجبار و تأثیر آن بر معامله ۲۱۳
- ۷۷- اجباری که موجب فساد معامله می‌شود ۲۱۵
- ۷۸- اعمال نفوذ ناروا و غیر مشروع (Undue influence) و تأثیر آن بر قرارداد ۲۱۷
- ۷۹- اجبار از سرنیاز و تأثیر آن بر معامله ۲۱۹
- ۸۰- فروش کالا به خاطر افلاس یا پرداخت وام ۲۲۴

۲۲۵	۸۱- نیرنگ و تأثیر آن بر معامله
۲۲۶	۸۲- فریب زبانی و انواع آن
۲۲۸	۸۳- نیرنگ و تقلب عملی
۲۲۸	۸۴- اشتباه و تأثیر آن بر معامله
۲۲۹	۸۵- اشتباه در صیغه و الفاظ عقد
۲۳۰	۸۶- اشتباه در وجود کالا
۲۳۱	۸۷- بار اثبات به نسبت به کالا مبنی بر اینکه خریدار مالک آن نیست
۲۳۱	۸۸- اسحقاق
۲۳۲	۹۰- اشتباه مذکور
۲۳۷	۹۱- اشتباه یک جانبی
۲۳۹	۹۲- معامله تلجئه و غیره
۲۴۴	۹۳- عقود صوری
۲۴۶	۹۴- عقود اذعان (سلطه‌پذیری)
۲۵۱	باب سوم: موارد استثنایی از شرط رضایت طرفین
۲۵۱	۹۵- موارد استثنایی از شرط رضایت طرفین
۲۵۱	۹۶- خرید اجباری دولت
۲۶۱	۹۷- خرید فرماندهی لشکر نیازمندیهای مسلمانان را در بخارا و خنگ
۲۶۱	۹۸- اجبار احتکارکنندگان بر فروش کالاهای احتکاری از سوی دولت
۲۶۳	۹۹- اجبار دولت بر فروش به قیمت مصوب دولتی
۲۶۶	۱۰۰- تفاوت احکام شرعی با قوانین حقوقی در مورد فروش اجباری
۲۶۸	۱۰۱- فروش به کسی که دارای حق شفعه است
۲۷۳	۱۰۲- حق شفعه در قوانین حقوقی
۲۷۵	۱۰۳- حق شفعه در سهام

۲۷۹.....	مبحث سوم: احکام مربوط به کالا، قیمت و شروط آن برای جواز معامله
۲۸۰.....	باب اول: کالا و شروط آن برای صحت معامله
۲۸۰.....	۱۰۴- کالا و شروط آن برای صحت معامله:
۲۸۰.....	۱۰۵- شرط اول: مال بودن کالا
۲۸۳.....	احکام فروش حقوق
۲۸۳.....	۱۰۶- فروش حقوق
۲۸۳.....	۱۰۷- حق شرعی
۲۸۷.....	۱۰۸- حق عرفی
۲۸۷.....	۱۰۹- منافع مربوط به اعیان
۲۸۸.....	۱۱۰- حق تقدّم
۲۸۹.....	۱۱۱- حق ایجاد و ابقا و بند و قرارداد
۲۹۰.....	۱۱۲- سرقتی خانه و مغازه‌ها
۲۹۴.....	۱۱۳- فروش نام و علامت تجاری
۲۹۷.....	۱۱۴- حقوق امتیاز: (Franchise)
۲۹۸.....	۱۱۵- (برگه) ترخیص (کالای) تجاری
۳۰۰.....	۱۱۶- حق ابتکار، چاپ و نشر
۳۰۴.....	۱۱۷- نکته
۳۰۵.....	۱۱۸- فروش اختیار معامله (Options)
۳۰۷.....	۱۱۹- شرط دوم: متقوم (قابل انتفاع بودن) کالا
۳۰۸.....	۱۲۰- چیزهایی که به حکم عرف قابل انتفاع نیستند
۳۰۹.....	۱۲۱- آنچه به لحاظ شرعی ارزشمند و متقوم به حساب نمی‌آید
۳۰۹.....	۱۲۲- فروش شراب و مسکرات دیگر
۳۱۱.....	۱۲۳- داروها و غذاهای حاوی الکل

۱۲۴-	خوراکیهای حاوی الکل	۳۱۶
۱۲۵-	فروش خوک و اجزای آن	۳۱۸
۱۲۶-	فروش شراب یا خوک در میان غیرمسلمانان	۳۱۹
۱۲۷-	فروش حیوان خودمرده و اجزای آن	۳۲۰
۱۲۸-	حکم ژلاتین (Gelatine)	۳۲۴
۱۲۹-	خن	۳۲۶
۱۳۰-	فروش جاستهای دیگر	۳۳۰
۱۳۱-	فروش اعضای انسان	۳۳۳
۱۳۲-	بانکهای شیر	۳۳۴
۱۳۳-	فروش چیزهایی که صرفاً کارکرد ممنوع ندارند	۳۳۵
۱۳۴-	قسم اول: کالاهایی که برای کار ممنوع و نامشروعی ساخته شده‌اند	۳۳۶
	ابزار لهو و لعب	۳۳۶
۱۳۵-	بتها، مجسمه‌ها و اسباب بازیها	۳۳۸
۱۳۶-	عکس و تصویر (فاقد جسم و کالبد)	۳۴۰
۱۳۷-	نرد و شطرنج	۳۴۱
۱۳۸-	دسته‌ی دوم: ابزار و کالاهایی که برای هدف مباح ساخته و تولید شده‌اند	۳۴۲
۱۳۹-	قسم سوم: ابزاری که برای اهداف عمومی و کلی طراحی شده‌اند	۳۴۲
۱۴۰-	شرط سوم: وجود کالا	۳۴۵
۱۴۱-	فروش میوه پیش از پدیدارشدنش	۳۴۶
۱۴۲-	گذاشتن میوه روی درخت بعد از فروش	۳۴۹
۱۴۳-	فروش کالای استصناعی پیش از تحویل گرفتن آن	۳۵۳
۱۴۴-	شرط چهارم: مالکیت کالا	۳۵۳
۱۴۵-	فروش اجناس و کالاهایی که در اصل مباح هستند	۳۵۴
۱۴۶-	فروش آب	۳۵۶

- ۱۴۷- شرط پنجم: توانایی بر تحویل کالا..... ۳۵۷
- ۱۴۸- فروش دین به خود فرد بدهکار..... ۳۶۰
- ۱۴۹- فروش دین به دین..... ۳۶۴
- ۱۵۰- فروش دین به غیر فرد مدیون..... ۳۶۶
- ۱۵۱- مذهب شوافع در مورد فروش دین..... ۳۶۹
- ۱۵۲- اوراق مالی کنونی..... ۳۷۱
- ۱۵۳- امانگو (مقرری کارگزاران دولتی)..... ۳۷۱
- ۱۵۴- اوراق قرضه (Bonds)..... ۳۷۳
- ۱۵۵- اوراق حایزه (Prize bond)..... ۳۷۵
- ۱۵۶- سفته (Bill of exchange)..... ۳۷۶
- ۱۵۷- فروش حقوق بازنشستگی (pension)..... ۳۷۷
- ۱۵۸- فروش تبعی دین..... ۳۸۱
- ۱۵۹- شرط ششم: معلوم بودن کالا..... ۳۹۰
- ۱۶۰- جهالت در جنس کالا..... ۳۹۰
- ۱۶۱- جهالت در تعیین کالا..... ۳۹۱
- ۱۶۲- جهالت در مقدار کالا..... ۳۹۲
- ۱۶۳- فروش بر مبنای دفتر ویزیت..... ۳۹۳
- ۱۶۴- فروش قوطیهای کنسرو..... ۳۹۵
- ۱۶۵- فروش کالای مشاع و مشارکتی..... ۳۹۶
- ۱۶۶- فروش قطعه‌ای نامشخصی از یک زمین..... ۳۹۸
- ۱۶۷- فروش سهام شرکتها..... ۴۰۰
- ۱۶۸- فروش آتی سهام (Forward sales)..... ۴۰۵
- ۱۶۹- فروش نقدی سهام (Spot sales)..... ۴۰۶
- ۱۷۰- حکم غذاهای بوفه‌ای..... ۴۰۹

- ۱۷۱- شرط هفتم: کالا باید در قبضه و اختیار فروشنده باشد ۴۱۵
- ۱۷۲- چه چیزی قبض محسوب می شود و چه چیزی قبض محسوب نمی شود..... ۴۲۱
- ۱۷۳- قبض و تحویل گرفتن زمین ۴۲۱
- ۱۷۴- تحویل گرفتن خانه ای که فروشنده در آن سکونت دارد..... ۴۲۲
- ۱۷۵- تحویل گرفتن خانه ی اجاره داده شده ۴۲۴
- ۱۷۶- آیا ثبت معامله در دفاتر ثبت املاک، قبض تلقی می شود؟..... ۴۲۵
- ۱۷۷- قبض و دریافت کالاهای کیلی و وزنی ۴۲۹
- ۱۷۸- مفهوم دو بار کیل / وزن کردن ۴۲۹
- ۱۷۹- تحویل گرفتن و طوپیهای کنسروی ۴۳۳
- ۱۸۰- تحویل کالا از اجاره ها ۴۳۴
- ۱۸۱- قبض و تحویل گرفتن کالاهای عددی ۴۳۸
- ۱۸۲- قبض و دریافت پولها ۴۴۰
- ۱۸۳- آیا دریافت قبلی کالا کفایت می کند؟ ۴۴۰
- ۱۸۴- باب دوم: احکام قیمت و شروط آن ۴۴۶
- ۱۸۷- وقت معلوم کردن قیمت ۴۴۷
- ۱۸۸- فروش بر مبنای کد ۴۵۱
- ۱۸۹- فروش بر مبنای قیمت بازار..... ۴۵۲
- ۱۹۰- تعیین قیمت بر مبنای معاملات قبلی طرفین ۴۵۴
- ۱۹۱- تعیین قیمت در قوانین حقوقی..... ۴۵۵
- ۱۹۲- تأثیر اقدامات قانونی (هزینه ها) بر قیمت ۴۵۶
- ۱۹۳- تأثیر مالیاتهای دولتی بر قیمت..... ۴۵۷
- ۱۹۴- معلوم بودن مدت ۴۵۸
- ۱۹۵- در موقع قرارداد، بودن قیمت در مالکیت خریدار شرط نیست..... ۴۵۸
- باب سوم: شیوه های متعدد پرداخت قیمت ۴۶۰

- ۱۹۶- احکام پرداخت پول از طریق حواله ۴۶۰
- ۱۹۷- حقیقت حواله ۴۶۰
- ۱۹۸- حواله‌ی مقید ۴۶۱
- ۱۹۹- حواله‌ی مطلق ۴۶۱
- کاربردهای معاصر پرداخت پول از طریق حواله ۴۶۵
- ۲۰۰- حواله‌ی بانکی ۴۶۵
- ۲۰۱- پرداخت پول از طریق چک ۴۶۵
- ۲۰۲- چک بانکی (Bank Draft) ۴۶۷
- ۲۰۳- چک تأییدشده تضمینی (Certified Cheque) ۴۷۰
- ۲۰۴- چک عادی (personal cheque) ۴۷۰
- ۲۰۵- پرداخت پول از طریق گزینهای اعتباری ۴۷۵
- ۲۰۶- نوع اول: کارت اعتباری ۴۷۶
- ۲۰۷- نوع دوم: کارت بدهی (Debit Card) ۴۷۶
- ۲۰۸- نوع سوم: کارت شارژ (Charge Card) ۴۷۷
- ۲۰۹- حکم دریافت کارمزد بابت صدور کارت ۴۷۸
- ۲۱۰- حکم دریافت کارمزد از تاجر ۴۸۰
- ۲۱۱- حکم تاوان دیرکرد و ورود در عقد معامله با شرط مذکور ۴۸۵
- ۲۱۲- آیا امضای دارنده‌ی کارت بر صورت حساب به مثابه‌ی بصر و دریافت قیمت از جانب فروشنده تلقی می‌شود؟ ۴۸۶
- باب چهارم: احکام تعیین پولها ۴۸۸
- ۲۱۳- آیا پولها قابل تعیین هستند؟ ۴۸۸
- ۲۱۴- معاملاتی که پولها از نظر احناف در آنها قابل تعیین هستند ۴۹۱
- ۲۱۵- تعیین پولها در معامله‌ی فاسد ۴۹۳

۴۹۹.....	مبحث چهارم: شروط مربوط به متن عقد معامله
۵۰۰.....	۲۱۶- باب اول: تعلیق یا نسبت معامله به آینده
۵۰۰.....	۲۱۷- شرط اول: قطعیت معامله
۵۰۳.....	۲۱۸- شرط توقف (Suspensive Condition)
۵۰۴.....	۲۱۹- تعلیق معامله بر امر موجود
۵۰۵.....	۲۲۰- معامله به شرط رضایت کسی غیر از طرفین
۵۰۶.....	۲۲۱- شرط دوم: منعقد شدن معامله در دم
۵۰۹.....	باب دوم: شرط فاسد یا استثنای آن در معامله
۵۰۹.....	۲۲۲- شرط فاسد
۵۱۰.....	۲۲۳- مذهب احناف
۵۱۲.....	۲۲۴- مذهب شوافع
۵۱۳.....	۲۲۵- مذهب مالکیه
۵۱۵.....	۲۲۶- مذهب حنبلی
۵۱۶.....	۲۲۷- احادیث موجود در این باره
۵۲۱.....	۲۲۸- علت فاسد شدن معامله با شرط فاسد
۵۲۴.....	۲۲۹- صورتهای متعارف شروط در معامله
۵۲۴.....	۲۳۰- تمدید ضمانت و گارانتی (Extended Warranty)
۵۲۵.....	۲۳۱- شرط عدم ایجاد رقابت
۵۲۶.....	۲۳۲- شرط عدم انتقال مالکیت
۵۲۷.....	۲۳۳- معامله به شرط پیدا شدن خریدار برای خریدار اول
۵۲۸.....	۲۳۴- معامله در معامله‌ی دیگر
۵۳۶.....	۲۳۵- اشکال متعارف در رابطه با جمع معاملات
۵۳۷.....	۲۳۶- بیع وفا

۵۴۷.....	۲۳۷- معامله‌ی استغلال (سودآور ساختن)
۵۴۸.....	۲۳۸- معامله‌ی استیجاری (Hire- Purchases)
۵۴۹.....	۲۳۹- اجاره‌ی سرمایه‌های
۵۵۱.....	۲۴۰- اجاره‌ی تملیک‌پذیر
۵۵۱.....	۲۴۱- اجاره‌ی تملیکی:
۵۵۲.....	۲۴۱- استثنا در معامله
۵۵۵.....	مبحث نهم: نسیم معامله به لحاظ شیوه‌های پرداخت و عوض
۵۵۶.....	۴۲- تقسیم نخست: شیوه‌های پرداخت و عوض
۵۵۷.....	باب اول: معامله: نقد، و نسیه
۵۵۷.....	۲۴۳- معامله‌ی نقد
۵۵۸.....	۲۴۴- نگه‌داشتن کالا: منظور دریافت کامل قیمت
۵۶۰.....	۲۴۵- معامله‌ی نسیه به نسیه
۵۶۰.....	۲۴۶- معامله‌ی مدت‌دار
۵۶۱.....	۲۴۷- مشخص بودن مدت
۵۶۲.....	۲۴۸- معامله‌ی اقساطی
۵۶۲.....	۲۴۹- مدت‌دار بودن در معامله‌ی نسیه حق خرید را است
۵۶۴.....	۲۵۰- افزایش قیمت به خاطر وجود نسیه
۵۶۸.....	۲۵۱- مسئله‌ی «ضع و تعجل» (تخفیف در قبال پرداخت زودتر)
۵۷۰.....	۲۵۲- معامله‌ی عینه
۵۷۶.....	۲۵۳- عینه به معنی توّزق
۵۸۰.....	۲۵۴- تبدیل یا معامله‌ی بدهی
۵۸۴.....	باب دوم: معاملات سلم و استصناع
۵۸۴.....	۲۵۵- سلم

۵۸۵.....	۲۵۶- شروط موجود در خود عقد
۵۸۷.....	۲۵۷- شروط رأس المال
۵۹۱.....	۲۵۸- آیا جایز است بدهی مسلم الیه به عنوان رأس المال تلقی شود؟
۵۹۲.....	۲۵۹- انجام سلم در دو شهر
۵۹۳.....	۲۶۰- شروط مسلم فیه (کالا)
۵۹۵.....	۲۶۱- انجام معامله‌ی سلم در حیوانات
۵۹۷.....	۲۶۲- مسلم فیه به محل یا کارخانه‌ی مشخص
۶۰۰.....	۲۶۳- شروط مربوط به تحویل مسلم فیه (کالا)
۶۰۱.....	۲۶۴- شرط سوم: معلوم بودن وقت تحویل کالا
۶۰۲.....	۲۶۵- کمترین مدت ماماری سلم
۶۰۳.....	۲۶۶- شرط سوم: معلوم و مشخص بودن محل تحویل
۶۰۴.....	۲۶۷- شرط چهارم: تحویل نمودن مسلم فیه نه جایگزین آن
۶۰۷.....	۲۶۸- شرط پنجم تحویل مسلم فیه (کالا) بر حسب ویژگیهای مورد توافق
۶۰۸.....	۲۶۹- سلم موازی
۶۰۹.....	۲۷۰- وکیل قرار دادن مسلم الیه (فروشنده) را برای بدهش مسلم فیه (کالا)
۶۱۰.....	۲۷۱- استصناع
۶۱۳.....	۲۷۲- آیا استصناع عقد لازمست؟
۶۱۸.....	۲۷۳- شروط صحت استصناع
۶۲۳.....	۲۷۷- منظور از تعامل در استصناع
۶۲۷.....	۲۷۸- احکام سازه
۶۲۹.....	۲۷۹- استصناع در ساختمانها
۶۳۲.....	۲۸۱- احکام قیمت استصناع
۶۳۳.....	۲۸۲- قراردادهای ساخت و بهره‌برداری (BOT)
۶۳۵.....	۲۸۳- شرط غرامت در استصناع

۶۳۶ ۲۸۴- خرید ماشینها از شرکت

www.ketab.ir

مقدمه‌ی مترجم

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله واصحابه أجمعين

خداوند به حال بشر را به عنوان سنبل موجودات و گل سرسبد آفریده‌ها در پهنه‌ی هستی آفرید و نظام به من کائنات و هر آنچه او برای تعالی و ترقی نیاز داشت در خدمتش گذاشت و همه را تحت تسخیر درآورد. خود به احکام الهی گردن نهد و راه عروج در پیش گیرد.

﴿وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ﴾ [الباقیة: ۱۳] (و آنچه که در آسمانها و آنچه که در زمین است همه را از ناحیه‌ی خود، مستخر شما ساخته است)

خداوند از سر لطف و مهربانی به منظار اینکه مبدا انسان در فراز و فرود زندگی گرفتار انحراف و سردرگمی شود، برنامه‌های تربیتی را با توجه به اوضاع و احوال زمانه در قالب دین عرضه داشت تا این گل سرسبد کون خاکی به خیر دنیا و آخرت نایل آید و با نزول دین آسمانی اسلام به سلسله‌ی ادیان پایان داد و جبر و اودانگی در آن دمید و فرمود:

﴿مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمُ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ [الاحزاب: ۴۰] (محمد پدر (نسبی) هیچ یک از مردان شما نبوده و بلکه فرستاده خدا و آخرین پیغمبران است و خدا از همه چیز آگاه بوده و هست)

و در جایی دیگر بانگ خطاب بر همه عالم زد و فرمود:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾ [سبا: ۲۸] (ما تو را برای جملگی مردمان فرستاده‌ایم تا مژده‌رسان (مؤمنان به سعادت ابدی) و بیم‌دهنده‌ی (کافران به شقاوت سرمدی) باشی)

در حدیثی چنین آمده است که پیامبر ﷺ فرمودند: مثال من و پیامبران گذشته مانند فردیست که خانه‌ای زیبا و کامل ساخته و فقط یک خشت آن را باقی گذاشته

است؛ مردم به این خانه درآمده و با تعجب می‌گویند: کاش جای آن یک خشت خالی نمی‌بود!! ایشان می‌فرمایند: من به منزله‌ی همان خشت و آخرین پیامبران هستم.^۱

با توجه به آیات و احادیث وارد شده در این راستا، اجماع امت بر این قرار گرفت که دین اسلام کامل و چتر شمولش بر سر تمام بشریت گسترده شده و برنامه‌ی جاودان و همراه همیشه بشریت بدون توجه به موقعیت زمانی و مکانی اوست و روند رو به تکامل دنیا در همه‌ی ابعاد زندگی اعم از ابعاد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... آن را از این همراهی باز نداشته است و امام شافعی رحمه الله در همین باره می‌فرماید: هر مسئله و موضوعی که برای دینداران پس از آن، در کتاب خدا راه حلی برای آن وجود دارد.

سنت الهی، برای تحقق این هدف بر این قرار گرفت که با بیان نصوص عام و یا خاص در قرآن و سنت به وضع قواعد کلی و اصول اساسی همچون عدالت، مساوات، رعایت مصالح، دفع مفاسد، برقرار کردن امنیت و... پرداخت و با توجه به آنها استنباط مسائل جدید و نوظهور را بر عهده‌ی متخصصان فن گذاشت و فقه اسلامی توانست در سایه‌ی همین سنت الهی به رشد و پویایی ادامه دهد و راز کاروان تکامل زندگی عقب نماند.

عموماً به دو شکل در قبال فقه اسلام با به طور کلی در قبال اسلام موضع‌گیری می‌شود: عده‌ای کاملاً اهل تساهل هستند و با شعار اینکه دنیا سدرن شده و قوانین اسلام به ویژه قوانین فقهی مربوط به گذشته است، به استقبال هر چیزی می‌روند و با این بهانه هر حرام، بدعت و فساد را توجیه و خود را تبرئه می‌کنند و به عنوان کلی در قاموس فکری آنان مفاهیمی چون حرام، بدعت، بی‌بند و باری و... تعریف نمی‌شود و در نتیجه‌ی مقابل گروهی متحجر و کوتاه‌فکر قرار دارند که در زمان مانده و در تاریخ گذشته است و پا می‌زنند و همه چیز را حرام و ممنوع می‌دانند و از اینکه مبادا - به گمان خودشان - دامانشان به گرد تجدد و نواندیشی آلوده گردد، لباس عزلت بر تن کرده و تیر ملامت و خنجر کین و نفرت را متوجه نواندیشان راست‌اندیش کرده‌اند و از همان خلوت‌خانه‌ها و کنج عزلت و انزوا، ساز

۱- صحیح البخاری، کتاب المناقب ۵۵۸/۶ و صحیح مسلم، کتاب الفضائل ۱۷۹۱/۴

مخالف کوک کرده و بر منصب خدایی تکیه زده‌اند و در میان خلق عالم بلیط جهنم و بهشت توزیع می‌کنند.

اسلام و به طور خاص فقه اسلامی راه میانه است؛ یعنی با حفظ اصول و در پرتو قواعد کلی باید به تبیین مسائل نوظهور پرداخت و به قطع خداوند دین خود را در هر دوره با پرورش و رشد چنین افرادی حفظ کرده و خواهد کرد.

کتاب دو جلدی بنده‌ی مخلص خدا عالم مجاهد و سرشناس علامه مفتی محمد تقی عثمانی (حفظه الله) تحت عنوان «فقه البیوع» یکی از کتابهای ارزشمند فقهی در دوره‌ی معاصر به حساب می‌آید که به درسی مسائل اقتصادی و تجاری می‌پردازد؛ ایشان ضمن رعایت راه میانه و با نگاه به اصول و قوانین کلی به تبیین و بررسی مسائل جدید پرداخته و باز به منظور گسترده ساختن دایره‌ی تدوین مسائل را از دیدگاه هر چهار مذهب اهل سنت به رشته‌ی تحریر درآورده است که بنده به پیشنهاد یکی از دوستان علی‌رغم بضاعت کم علمی به ترجمه‌ی فارسی آن اقدام نمودم تا مسلمانان فارسی زبان از آن بهره‌مند گردند و در آخر به فقر علمی خود اذعان داشته و پیوسته در خدمت نام تا صاحب دلی دلسوز تحفه‌ای از نوع اصلاح خطا هدیه‌ی کلبه‌ی محقر علمیم کند.

و در پایان از اساتید محترم و مسئولین دارالافتای عزیز، علمیه دارالعلوم زاهدان به ویژه از اساتید ارجمند جناب مفتی محمد قاسم قاسمی، مفتی عبد القادر عارفی و مفتی عبد العزیز نورزهی قدردانی و تشکر می‌کنم که زحمت بازننگری و تطبیق این کتاب را متقبل شدند و ما را از نظرات سازنده‌ی خویش بهره‌مند نمودند؛ خداوند ما را عمر بابرکت و طولانی در سایه‌ی دین و ایمان نصیب این بزرگواران بگرداند و بر توفیقاتشان بیفزاید!

محمد صادق رحمانی سורستانی

۱۳۹۵/۱۱/۴